

PRIJEDLOG

Klasa:

Urbroj:

Zagreb, _____ 2013.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

Predmet: Godišnje izvješće o obavljanju poslova Nacionalnog preventivnog mehanizma - mišljenje Vlade

Veza: Pismo Hrvatskoga sabora, klase: 021-12/13-09/34, urbroja: 65-13-03, od 16. srpnja 2013. godine

Na temelju članka 122. stavka 2. Poslovnika Hrvatskoga sabora (Narodne novine, broj 81/2013), Vlada Republike Hrvatske o Godišnjem izvješću o obavljanju poslova Nacionalnog preventivnog mehanizma daje sljedeće

MIŠLJENJE

Vlada Republike Hrvatske nema primjedbi na Godišnje izvješće o obavljanju poslova Nacionalnog preventivnog mehanizma, koje je predsjedniku Hrvatskoga sabora podnijela pučka pravobraniteljica aktom, broja: P.P.-30-09-210/13, od 28. lipnja 2013. godine.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila Orsata Miljenića, ministra pravosuđa, Sandru Artuković Kunšt, zamjenicu ministra pravosuđa i Ivana Crnčeca, pomoćnika ministra pravosuđa.

PREDSJEDNIK

Zoran Milanović

HRVATSKI SABOR

KLASA: 021-12/13-09/34

URBROJ: 65-13-03

Zagreb, 16. srpnja 2013.

17-07-2013
022-03/13-12/36 SB301
65-13-01 2

00

VLADI REPUBLIKE HRVATSKE

Na temelju članka 214. stavak 4. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem, radi davanja mišljenja, **Godišnje izvješće o obavljanju poslova Nacionalnog preventivnog mehanizma**, koje je predsjedniku Hrvatskoga sabora, sukladno članku 9. Zakona o nacionalnom preventivnom mehanizmu za sprečavanje mučenja i drugih okrutnih, neljudskih ili ponižavajućih postupaka ili kažnjavanja ("Narodne novine", broj 18/2011) dostavila pučka pravobraniteljica, aktom od 28. lipnja 2013. godine.

PREDSJEDNIK
Josip Leko

REPUBLIKA HRVATSKA
PUČKI PRAVOBRANITELJ
OMBUDSMAN

Broj: P.P. - 30-09-210/13

Zagreb, 28. lipnja 2013.

REPUBLIKA HRVATSKA
65 - HRVATSKI SABOR
ZAGREB, Trg Sv. Marka 6

Prilijeno: 28-06-2013		
Klasifikacijska oznaka	Org jed	
021-12/13-09/34	65	
Urudžbeni broj	Pril	Vrij
414-13-01	1	CD

HRVATSKI SABOR

g. Josip Leko,
predsjednik Hrvatskog sabora

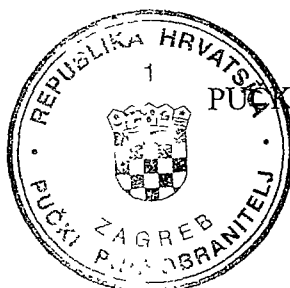
Poštovani gospodine predsjedniče Hrvatskoga sabora,

Sukladno čl. 9. Zakona o nacionalnom preventivnom mehanizmu za sprečavanje mučenja i drugih okrutnih, neljudskih ili ponižavajućih postupaka ili kažnjavanja („Narodne novine“, br. 18/2011) u pravitku dostavljam Izvješće o obavljanju poslova Nacionalnog preventivnog mehanizma za 2012. godinu.

Budući da se radi o Inicijalnom izvješću o obavljanju poslova Nacionalnog preventivnog mehanizma, važno je naglasiti da se metodologija i sadržaj Izvješća u određenoj mjeri razlikuje od ostalih izvješća koja pučki pravobranitelj podnosi Hrvatskom saboru, budući je svrha izrade i objavljivanja upoznavanje međunarodne i domaće javnosti o aktivnostima poduzetim s ciljem sprečavanja mučenja i drugih okrutnih, nečovječnih ili ponižavajućih postupaka ili kažnjavanja, te stoga ima i informativni karakter. Pri izradi izvješća uzete su u obzir smjernice za izradu izvješća nacionalnih preventivnih mehanizama međunarodnog Udruženja za prevenciju mučenja (APT).

Uvažavajući odredbe Fakultativnog protokola uz Konvenciju protiv mučenja i drugih okrutnih, nečovječnih ili ponižavajućih postupaka ili kažnjavanja izvješća te praksu nacionalnih preventivnih mehanizama drugih država Izvješće će biti dostavljeno UN Pododboru za sprečavanje mučenja i drugih okrutnih, nečovječnih ili ponižavajućih postupaka ili kažnjavanja (SPT), u okviru suradnje propisane čl. 3. Zakona o nacionalnom preventivnom mehanizmu za sprečavanje mučenja i drugih okrutnih, neljudskih ili ponižavajućih postupaka ili kažnjavanja te čl. 20. Fakultativnog protokola. Također, Izvješće će biti dostavljeno Europskom odboru za sprečavanje mučenja i nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja (CPT) te drugim međunarodnim i domaćim zainteresiranim tijelima.

S osobitim poštovanjem,

PUČKA PRAVOBRANITELJICA
Lora Vidović
Lora Vidović

Republika Hrvatska

Pučki pravobranitelj

Godišnje izvješće o obavljanju poslova Nacionalnog preventivnog mehanizma

Zagreb, 2013.

SADRŽAJ

1. Uvod

- 1.1. *Zakon o nacionalnom preventivnom mehanizmu za sprečavanje mučenja i drugih okrutnih, neljudskih ili ponižavajućih postupaka ili kažnjavanja*
- 1.2. *Početak obavljanja poslova NPM-a u Republici Hrvatskoj*

2. Metodologija i način rada NPM-a

3. Prikaz aktivnosti tijekom 2012. godine

3.1. Obilasci

- a. *Obilasci mjesta u nadležnosti Ministarstva pravosuđa*
- b. *Obilasci mjesta u nadležnosti Ministarstva unutarnjih poslova*
- c. *Obilasci mjesta u nadležnosti Ministarstva socijalne politike i mladih*
- d. *Prikaz poduzetog povodom preporuka*

3.2. *Informiranje javnosti*

3.3. *Međunarodna suradnja*

4. Ocjena stanja

5. Zaključak

1. UVOD

Uviđajući važnost univerzalne borbe protiv mučenja i drugih okrutnih, nečovječnih ili ponižavajućih postupaka ili kažnjavanja te imajući na umu čl. 5. Opće deklaracije o ljudskim pravima i čl. 7. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima, Opća skupština Ujedinjenih naroda, usvojila je 1984. godine Konvenciju protiv mučenja i drugih okrutnih, nečovječnih ili ponižavajućih postupaka ili kažnjavanja. Smatrajući da je potrebno poduzeti daljnje mjere kako bi se takvo postupanje iskorijenilo iz društva, na 57. zasjedanju Opće skupštine Ujedinjenih naroda, 18. prosinca 2002. godine, usvojen je Fakultativni protokol uz Konvenciju protiv mučenja i drugih okrutnih, nečovječnih ili ponižavajućih postupaka ili kažnjavanja (u daljnjem tekstu: OPCAT) koji je 22. lipnja 2006. godine, stupio na snagu. Do lipnja 2013. godine OPCAT-u je pristupilo šezdeset i osam država članica Ujedinjenih naroda.

Cilj OPCAT-a je uspostava sustava kojima će neovisna međunarodna i nacionalna tijela odlaziti u redovite posjete mjestima gdje se nalaze osobe lišene slobode, kako bi spriječila mučenje i druge okrutne, nečovječne ili ponižavajuće postupke ili kažnjavanje. U tu je svrhu OPCAT-om osnovan Pododbor za sprečavanje mučenja i drugih okrutnih, nečovječnih ili ponižavajućih postupaka ili kažnjavanja (u daljnjem tekstu: SPT) koji se u svom radu rukovodi načelima propisanim Poveljom Ujedinjenih naroda kao i pravilima UN koja se odnose na postupanje s osobama lišenim slobode. Jednako tako, sve države članice obvezale su se, u roku od godine dana od dana stupanja na snagu ratifikacije ili pristupanja OPCAT-u, na nacionalnoj razini osnovati jedno ili više tijela koja će odlaziti u redovite posjete mjestima gdje se nalaze osobe lišene slobode, kako bi spriječila mučenje i druge okrutne, nečovječne ili ponižavajuće postupke ili kažnjavanje. Ti se mehanizmi nazivaju nacionalnim preventivnim mehanizmima (u daljnjem tekstu: NPM). Iako OPCAT-om nije propisan način uspostave NPM-a, već je odluka o tome prepuštena državama članicama, od njih se zahtjeva da pri osnivanju ovog tijela vode računa o načelima koja se odnose na status nacionalnih institucija za promicanje i zaštitu ljudskih prava - tzv. „Pariškim načelima“.

Republika Hrvatska ratificirala je OPCAT 5. travnja 2005. godine („Narodne novine – Međunarodni ugovori“, br. 2/05) te se time obvezala uspostaviti NPM i osigurati raspoloživost svih potrebnih sredstava za nesmetano obavljanje poslova NPM-a (čl. 17. OPCAT-a).

1.1 Zakon o nacionalnom preventivnom mehanizmu za sprečavanje mučenja i drugih okrutnih, neljudskih ili ponižavajućih postupaka ili kažnjavanja

Sukladno čl. 93. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 85/2010) pučki pravobranitelj je opunomoćenik Hrvatskog sabora za promicanje i zaštitu ljudskih prava i sloboda utvrđenih Ustavom, zakonima i međunarodnim pravnim aktima o ljudskim pravima i slobodama koje je prihvatila Republike Hrvatska. Ujedno, tijekom 2008. godine, Međunarodni koordinacijski odbor za nacionalne institucije pučkom pravobranitelju dodijelio

status institucije za promicanje i zaštitu ljudskih prava sa "statusom A", što je najviši status kojeg se dodjeljuje instituciji za zaštitu ljudskih prava koja zadovoljava kriterije iz tzv. "Pariških načela". Uvažavajući navedeno, kao i činjenicu te da je pučki pravobranitelj i do tada, sukladno svojim zakonskim ovlastima, redovito obilazio mjesta gdje se nalaze osobe lišene slobode, Hrvatski sabor je 28. siječnja 2011. godine usvojio Zakon o nacionalnom preventivnom mehanizmu za sprečavanje mučenja i drugih okrutnih, neljudskih ili ponižavajućih postupaka ili kažnjavanja („Narodne novine“, br. 18/2011, u daljnjem tekstu: ZNPM), kojim je propisao da poslove NPM-a obavlja pučki pravobranitelj. U obavljanju poslova NPM-a, sukladno ZNPM-u, obvezno sudjeluju dva predstavnika akademske zajednice i dva predstavnika udruga registriranih za obavljanje djelatnosti iz područja zaštite ljudskih prava, koje pučki pravobranitelj imenuje na prijedlog udruga, odnosno visokih učilišta, na temelju javnog poziva, a pučki pravobranitelj može, po potrebi, uključiti u rad i druge neovisne stručnjake.

Nedvojbeno, najvažniji posao NPM-a su redoviti obilasci mjesta u kojima se nalaze ili bi se mogle nalaziti osobe lišene slobode, radi jačanja njihove zaštite od mučenja i drugih okrutnih, neljudskih ili ponižavajućih postupaka ili kažnjavanja te davanje preporuka tijelima ili ustanovama, koje su dužne u roku koji odredi pučki pravobranitelj, slijedom njih poduzeti mjere i o tome bez odgađanja obavijestiti pučkog pravobranitelja. Ukoliko tijelo ili ustanova ne postupi po preporukama, pučki pravobranitelj će o tome obavijestiti Hrvatski sabor. Uz to, NPM daje prijedloge i primjedbe na nacрте zakona i drugih propisa radi promicanja zaštite osoba lišenih slobode od mučenja i drugih okrutnih, neljudskih ili ponižavajućih postupaka ili kažnjavanja te surađuje sa SPT-om koji, sukladno OPCAT-u, savjetuje, pomaže i ima neposredne kontakte s NPM-om.

Kako bi osobe koje obavljaju poslove NPM-a mogle ostvariti svoje zadaće, one imaju ovlasti nenajavljenih obilazaka tijela ili ustanova te pregleda prostorija u kojima se nalaze osobe lišene slobode; slobodnog pristupa podacima o tijelima i ustanovama u kojima se nalaze osobe lišene slobode; slobodnog pristupa podacima o broju osoba lišenih slobode u tijelu ili ustanovi koja se obilazi; slobodnog pristupa svim podacima o postupanju s osobama lišenim slobode u skladu sa zakonom; razgovarati s osobama lišenim slobode po slobodnom izboru i bez nazočnosti službenika tijela ili ustanove koja se obilazi te razgovarati s drugim osobama koje im mogu dati odgovarajuće informacije vezane uz sumnju na kršenje ljudskih prava postupanjem u tijelu ili ustanovi koja se obilazi.

Budući da je financijska neovisnost jedan od kriterija iz tzv. „Pariških načela“ sredstva za obavljanje poslova, sukladno ZNPM-u, osiguravaju se u državnom proračunu na posebnoj stavci unutar proračuna Ureda pučkog pravobranitelja.

1.2. Početak obavljanja poslova NPM-a u Republici Hrvatskoj

Nakon što su Državnim proračunom za 2012. godinu osigurana sredstva za obavljanje NPM-a, pučki je pravobranitelj izradio Pravilnik o postupku imenovanja i načinu rada predstavnika udruga i predstavnika akademske zajednice u Nacionalnom preventivnom mehanizmu za sprečavanje mučenja i drugih okrutnih, neljudskih ili ponižavajućih postupaka ili kažnjavanja („Narodne novine“, br. 22/2012), donio Odluku o visini naknade za obavljanje poslova NPM-a te je objavio javni poziv visokim učilištima i udrugama registriranim za obavljanje djelatnosti iz područja zaštite ljudskih prava, da podnesu prijedloge za predstavnike u NPM-u. Imenovanjem dvoje predstavnika akademske zajednice i dvije predstavnice udruga, stvorili su se uvjeti za početak obavljanja poslova NPM-a. Na prvom sastanku, koji je održan 12. srpnja 2012. godine, dogovoreni su način i plan rada za 2012. godinu, čime je u Republici Hrvatskoj započelo obavljanje poslova NPM-a, sukladno OPCAT-u. O početku rada pučki pravobranitelj obavijestio je SPT, Europski odbor za sprečavanje mučenja i nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja (u daljnjem tekstu: CPT) te Udruženje za prevenciju mučenja (u daljnjem tekstu: APT).

2. METODOLOGIJA I NAČIN RADA NPM-A

Kako je ranije istaknuto, osnovna zadaća NPM-a su redoviti obilasci mjesta gdje se nalaze osobe lišene slobode, pri čemu je potrebno naglasiti da se osobama lišenim slobode, sukladno ZNPM-u i OPCAT-u, smatraju one osobe kojima je određeno bilo kakvo zadržavanje, zatvaranje ili smještaj u mjesto pod javnim nadzorom i koje to mjesto ne smiju napustiti po svojoj volji. U Republici Hrvatskoj to su:

- mjesta u nadležnosti Ministarstva pravosuđa:
 - kaznionice (sedam), zatvori (četnaest), odgojni zavodi (dva);
- mjesta u nadležnosti Ministarstva unutarnjih poslova:
 - prostorije za zadržavanje i pritvorske jedinice¹, Prihvatni centar za strance;
- mjesta u nadležnosti Ministarstva zdravlja:
 - psihijatrijske bolnice namijenjene smještaju neubrojivih osoba (četiri), druge bolničke zdravstvene ustanove koje s Hrvatskim zavodom za zdravstveno osiguranje imaju ugovorenu djelatnost psihijatrije (dvadeset i sedam) te Specijalna bolnica za kronične bolesti dječje dobi Gornja Bistra;
- mjesta u nadležnosti Ministarstva socijalne politike i mladih

¹ ne raspoložemo preciznim podatkom o broju prostorija za zadržavanje i pritvorskih jedinica budući da se neke koriste i kao prostorije za zadržavanje i kao pritvorske jedinice, ali procjenjujemo da ih je oko 250

- domovi za psihički bolesne odrasle osobe, obiteljski domovi te druge pravne osobe koje pružaju usluge stalnog smještaja psihički bolesnim odraslim osobama (51); domovi za tjelesno ili mentalno oštećene osobe, obiteljski domovi te druge pravne osobe koje pružaju usluge stalnog smještaja tjelesno ili mentalno oštećenim osobama (66); domovi za djecu s poremećajima u ponašanju (12); domovi za starije i nemoćne osobe, obiteljski domovi te druge pravne osobe koje pružaju usluge stalnog smještaja starijim i nemoćnim osobama (437);
- mjesta u nadležnosti Ministarstva obrane
 - prostorije za privremeno zadržavanje pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske (pet).

Svaki obilazak provodi se prema unaprijed utvrđenom planu koji sadrži osnovne podatke o stanju tijela ili ustanove koje će obići uz naznačavanje osnovnih problema, podatke o zadnjem pregledu tog tijela ili ustanove te podjelu područja koja će pregledavati pojedini član NPM-a, uzimajući u obzir njegovu struku i užu specijalnost. Također, prije obilaska sastavlja se upitnik o osnovnim informacijama tijela ili ustanove koji se obilazi, a po potrebi i anonimni upitnici za osobe lišene slobode i/ili zaposlenike.

Plan obilazaka se zasniva na podacima o stupnju poštivanja ljudskih prava kojima raspolaže pučki pravobranitelj temeljem dosadašnjih pregleda i rada po pritužbama osoba lišenih slobode, odlukama Ustavnog suda Republike Hrvatske i Europskog suda za ljudska prava te na izvješćima CPT-a, a obilazak može biti *redovit*, tijekom kojega se utvrđuje sveukupno postupanje prema osobama lišenim slobode, *ciljan* odnosno usmjeren na utvrđivanje pojedinog segmenta postupanja ili *kontrolni*, kojemu je cilj utvrditi provođenje preporuka iz izvješća o obilasku. Ovisno o vrsti, obilasci mogu trajati od jednog do nekoliko dana i uvijek su nenajavljeni.

Kako bi se osigurala jednoobraznost pristupa prilikom pregleda, za potrebe obilazaka pritvorskih policijskih jedinica i prostorija za zadržavanje sastavljen je upitnik kojim se pri obilasku prikupljaju se sljedeći podatci u vezi s uvjetima smještaja:

- veličina, broj i kapacitet pritvorskih prostorija;
- smještaj zajedno ili odvojeno u pritvorske prostorije;
- čistoću i urednost prostorije;
- ima li prostorija osigurano odgovarajuće svjetlo odnosno rasvjetu (danje – umjetno);
- ima li prostorija osigurano odgovarajuće prozračivanje te održavanje odgovarajuće temperature (grijanje – hlađenje – ventilacija);
- ima li osigurano mjesto za odmaranje (klupa – stolac) te ostalu opremu prostorije;
- dostupnost pitke vode;
- dostupnost sanitarnog čvora;
- opskrbu s hranom;
- video nadzor prostora i mogućnost poziva policijskog službenika.

Također, prikupljaju se i podatci o broju policijskih službenika koji rade na ovim poslovima i njihovoj izobrazbi te o načinu postupanja s pritvorenikom/uhićenikom, a posebno:

- osigurava li se neprekidan odmor u trajanju od najmanje osam sati u svakih 24 sata (je li se navedeno evidentira; ako da, gdje);
- kako se osigurava prevoditelj/tumač (ako uhićenik ne zna hrvatski ili je gluha ili nijema ili slijepa osoba);
- kako se postupa kad je pritvorenik/uhićenik osoba lišena poslovne sposobnosti;
- način pružanja zdravstvene zaštite;
- u kojim slučajevima se odvaja od drugih pritvorenika i u koje prostorije.

Nadalje, u upitniku se navode i podatci koje je potrebno prikupiti iz Evidencije uhićenih i pritvorenih osoba te iz osobnika pritvorenika (s posebnim naglaskom na žene, maloljetne osobe i strane državljane).

Obilaze se sve prostorije (spavaonice, ambulante, kuhinje, prostorije za slobodne aktivnosti, radionice), pomoću odgovarajućih uređaja mjeri se opseg, volumen, temperatura i osvjetljenost prostorija, bez nazočnosti zaposlenika razgovara se, pojedinačno i grupno, s osobama lišenim slobode, obavlja uvid u dokumentaciju te razgovara sa zaposlenicima. Na kraju obilaska, članovi NPM-a usmeno izlažu preliminarne zaključke te, po potrebi, upućuju usmena upozorenja ili preporuke. O obavljenom obilasku sastavlja se zapisnik temeljem kojega pučki pravobranitelj izrađuje izvješće s preporukama te ga dostavlja tijelima ili ustanovama koja su dužna, u roku koji odredi pučki pravobranitelj, poduzeti mjere i o tome bez odgađanja obavijestiti pučkog pravobranitelja.

3. PRIKAZ AKTIVNOSTI TIJEKOM 2012. GODINE

Premda je od početka 2012. godine, kada su doznačena sredstva za rad, pučki pravobranitelj poduzimao brojne aktivnosti usmjerene uspostavi NPM-a, kao što su izrada provedbenih propisa, objava javnog poziva i imenovanje predstavnika udruga i akademske zajednice, ovo izvješće sadržava samo aktivnosti nakon 12. srpnja 2012. godine, kada je formalno započelo obavljanje poslova sukladno ZNPM-u i OPCAT-u.

3.1 Obilasci

Tijekom 2012. godine NPM je sukladno svojim ovlastima obišao ukupno sedam mjesta u kojima se nalaze osobe lišene slobode:

Zatvorski sustav (Ministarstvo pravosuđa)

- Zatvor u Zagrebu – ciljani obilazak, ispitivanje provođenja posebne mjere održavanja reda i sigurnosti – smještaj u posebno osiguranu prostoriju bez opasnih stvari;
- Zatvor u Osijeku – ciljani obilazak, uvjeti smještaja;
- Zatvorska bolnica - ciljani obilazak radi izručenja turske državljanke V.C.O.;

Pritvorske jedinice i prostorije za zadržavanje (Ministarstvo unutarnjih poslova)

- PU osječko baranjska i I. i II. PP Osijek – redovni obilazak, pritvorska jedinica;
- PU zagrebačka – Jedinica za zadržavanje i prepratu - redovni obilazak;

Domovi za psihički bolesne odrasle osobe (Ministarstvo socijalne politike i mladih)

- Dom za psihički bolesne odrasle osobe Bidružica – ciljani obilazak, ograničavanje slobode kretanja;
- Dom za psihički bolesne odrasle osobe Zagreb, Podružnica Mirkovec – ciljani obilazak, ograničavanje slobode kretanja;

a) Obilasci mjesta u nadležnosti Ministarstva pravosuđa

Obilazak Zatvora u Zagrebu

NPM je obišao Zatvor u Zagrebu i Zatvor u Osijeku te Zatvorsku bolnicu. Obilasci su bili ciljani, a odluke o izboru mjesta obilaska te svrsi obilaska temeljile su se na informacijama koje je pučki pravobranitelj prikupio u ispitnim postupcima pokrenutim povodom pritužbi zatvorenika te na informacijama iz medija.

Tako je svrha obilaska Zatvora u Zagrebu bila ispitati provođenje posebne mjere održavanja reda i sigurnosti – smještaj u posebno osiguranu prostoriju bez opasnih stvari po čl. 135. st. 2. t. 4. Zakona o izvršavanju kazne zatvora („Narodne novine“, br. 128/99., 55/00., 59/00., 129/00., 59/01., 67/01., 11/02., 190/03. – pročišćeni tekst, 76/07., 27/08., 83/09., 18/11., 48/11. – Odluka USRH, 125/11. i 56/13., u daljnjem tekstu: ZIKZ). Naime, iz prethodno prikupljenih informacija proizlazila je sumnja u zakonitost provođenja ove mjere. Zatvorenici su u svojim pritužbama navodili da, suprotno čl. 136. st. 7. ZIKZ-a, sukladno kojem smještaj u posebno osiguranu prostoriju bez opasnih stvari može trajati najdulje 48 sati jednokratno, ova mjera traje duže od 48 sati te da se provodi uzastopno.

Tijekom obilaska utvrđeno je da je maksimalno trajanje ove mjere 48 sati, no da je moguće mjeru ponovo primijeniti nakon prekida, što *de facto* produžuje trajanje same mjere. Tijekom provođenja mjere, sukladno ZIKZ-u provodi se i pojačan nadzor koji se sastoji od učestale provjere dežurnog službenika kroz otvor na vratima, a rjeđe verbalnim odnosno neposrednim kontaktom. Uvidom u službenu dokumentaciju Zatvora utvrđeno je kako se u svim slučajevima kumulativno uz smještaj u posebno osiguranu prostoriju bez opasnih stvari, provodi i pojačan nadzor (obvezno sukladno čl. 136. st.7. ZIKZ-a) te vezanje ruku, a po potrebi i nogu lisicama ili remenjem. Nadalje, utvrđeno je da je tijekom 2011. godine mjera određena, uzastopno, dva ili više puta nakon kraćeg vremenskog razmaka (od nekoliko minuta do nekoliko sati) u 10% slučajeva, dok je u 2012. godini mjera određena dva ili više puta nakon kraćeg vremenskog razmaka (od nekoliko minuta do nekoliko sati) u 16% slučajeva. Tijekom 2011. godine u čak 3 slučaja mjera se provodila uzastopno 3 puta s razmacima kraćim od sat vremena, dok je tijekom 2012. godine, utvrđen jedan takav slučaj . Iako iz Evidencije posebnih mjera održavanja reda i sigurnosti proizlazi da je najčešći razlog

provođenja mjera opasnost od napada na drugu osobu ili od samoozljeđivanja, uvidom u Evidenciju utvrđeno je da je mjera određena i zbog pružanja pasivnog otpora.

U Zatvoru u Zagrebu ukupno su tri prostorije namijenjene provođenju ove mjere, čija površina iznosi oko 8m² i u cijelosti su prekrivene strunjačama, a radi vizualnog nadzora od zatvorenika se traži da stalno borave u drugoj polovini prostorije, što im ograničava kretanje unutar ionako malog prostora. U prostorijama nema sanitarnog čvora, nije dostupno danje svjetlo, a umjetno svjetlo je upaljeno tijekom cijelog vremena provođenja mjere, bez obzira na doba dana odnosno noći, što otežava orijentaciju u vremenu i spavanje, a što može imati štetan utjecaj na mentalno zdravlje. Ventilacija, koju regulira pravosudni policajac je odgovarajuća, no zaprimljene su pritužbe da se prostorija ponekad dodatno zagrijava odnosno pothlađuje, što nije bilo moguće provjeriti na licu mjesta. U sobama se nalazi zvono kako bi osobe lišene slobode, u slučaju potrebe, mogle pozvati pravosudnog policajca.

Nakon obilaska, uzimajući u obzir ozbiljnost utvrđenog stanja koje može ukazivati na postojanje neljudskog postupanja, članovi NPM-a dali su usmene preporuke za žurnu izmjenu postojećeg načina provođenja mjere smještaja u posebno osiguranu prostoriju bez opasnih stvari i kumulativne primjene vezivanja u svim slučajevima. Također, nije bilo jasno izvršava li se iz sigurnosnih ili medicinskih razloga te ima li punitivni ili preventivni karakter, a posebice je upitno određivanje ove mjere osobama koje prijete da će izvršiti samoubojstvo, na što je izričito ukazano upravi Zatvora.

Iz utvrđenog stanja nedvojbeno proizlazi potreba propisivanja svrhe, načina provođenja, razloga određivanja te trajanja i roka u kojem se mjera ponovo može odrediti.

Uvažavajući utvrđeno tijekom obilaska te navode iz ranije zaprimljenih pritužbi pučki je pravobranitelj, za potrebe izrade Izvješća o obilasku, od Središnjeg ureda Uprave za zatvorski sustav (u daljnjem tekstu: Središnji ured) zatražio dodatne podatke. Također, radi ozbiljnosti utvrđenog stanja, zatraženo je provođenje inspekcijskog nadzora nad provođenjem mjere. Međutim, unatoč trima požurnicama upućenima Ministarstvu pravosuđa, do lipnja 2013. godine, pučki pravobranitelj nije zaprimio podatke potrebne za sastavljanje izvješća te stoga izvješće o obilasku Zatvora u Zagrebu s preporukama nije sastavljeno.

Obilazak Zatvora u Osijeku

Budući da je tijekom ljetnih mjeseci 2011. godine u Zatvoru u Osijeku umro pritvorenik (prema pisanju medija zbog pogoršanja zdravstvenog stanja uzrokovanog lošim uvjetima smještaja), cilj obilaska bio je utvrditi uvjete smještaja tijekom ljetnih mjeseci. Iako je tijekom srpnja 2012. godine temperatura u Osijeku dosegala i do 40°C, na dan pregleda (23. srpnja 2012. godine) bilo je 24°C, stoga nisu mogli biti neposredno utvrđeni uvjeti smještaja tijekom izrazito vrućih dana.

Tijekom obilaska pregledani su prostori u kojima borave ili mogu boraviti osobe lišene slobode (spavaonice, kupaonica, prostorije za posjete bez nadzora, posebno osigurana prostorija bez opasnih stvari tzv. „gumenjara“, igrališta, šetnice, radne prostore, vozila i dr.).

Nedvojbeno je da prenapučenost Zatvora koja je na dan obilaska iznosila 154%, tijekom ljetnih mjeseci kada su u spavaonicama visoke temperature, dodatno otežava uvjete smještaja. Uočeni su pokušaji uprave Zatvora da se ublaže negativni učinci prenapučenosti. Primjerice, dio hodnika se u jednom kraćem dijelu dana koristi kao dnevni boravak, a osigurani su i do dva ventilatora za svaku sobu, što samo djelomično umanjuje osjećaj zagušljivosti i vrućine, no postoje određene teškoće u njihovom korištenju tijekom noćnih sati, na što je odmah ukazano upravi Zatvora.

Iako je kupaonica, u kojoj je devet tuševa, uredna i potpuno obnovljena, ona zasigurno nije dostatna za potrebe Zatvora u kojem se nalazi 185 osoba. Budući da između tuševa nema nikakvih pregrada, dana je usmena preporuka da se tuševi, radi privatnosti (uvažavajući i sigurnosne potrebe) na prihvatljiv način barem djelomično pregrade.

Kako bi se tijekom vrućih ljetnih mjeseci osobama lišenim slobode olakšao boravak na svježem zraku, na šetnicama su postavljeni veliki suncobrani, omogućen je pristup pitkoj vodi, a instalirani su i aparati za napitke. Također, upravitelju je dana usmena preporuka da se, tijekom ljetnih mjeseci, produži vrijeme boravka na svježem zraku.

U prostoriji praonice, gdje su radno angažirani zatvorenici izrazito je zagušljivo, vruće i vlažno te su stoga uvjeti rada znatno otežani. Stoga je zatraženo da se iznađe odgovarajući način za ublažavanje ovih uvjeta rada.

Tijekom obilaska pregledana su i vozila namijenjena prijevozu osoba lišenih slobode. U starijim vozilima nema ventilacije pa je stoga u njima izrazito visoka temperatura i zagušljivo je. Iako se, prema riječima upravitelja, koriste samo za kratke relacije (npr. odlazak na vanjsko radilište), ona nisu odgovarajuća za prijevoz osoba lišenih slobode.

Brojne mjere se poduzimaju u cilju poboljšanja uvjeta smještaja (zidovi svježe obojani, preuređena kupaonica i kuhinja, osposobljena prostorija za posjete s bračnim ili izvanbračnim drugom bez nadzora, suncobrani na velikoj šetnici, tekuća voda i aparat za napitke na velikoj šetnici, otključavanje soba tijekom dijela dana i dr.), no prenapučenost, naročito tijekom ljetnih mjeseci, onemogućava poštivanje čl. 14. st. 1. t. 1. ZIKZ-a, sukladno kojem svaki zatvorenik ima pravo na smještaj primjeren ljudskom dostojanstvu i zdravstvenim standardima te u značajnoj mjeri otežava izdržavanje kazne zatvora.

Zbog nedovoljnog broja zdravstvenih radnika, tijekom vikenda terapiju koja je propisana od strane liječnika, dijeli pravosudna policija, a, uočen je i problem poštivanja povjerljivosti podataka. Naime, od osoba koje su lišene slobode traži se da u obrascu zahtjeva za liječničkim pregledom navedu razloge zbog čega traže pregled kod liječnika, a ispunjeni zahtjev trebaju predati pravosudnim policajcima. Upravitelj je stoga usmeno upozoren na

potrebu mijenjanja načina prijave zatvorenika na liječnički pregled, u cilju zaštite privatnosti zatvorenika, odnosno iznalaženja mogućnosti predaje zahtjeva na način da je samo zdravstvenim radnicima dostupan uvid u razloge zbog kojih se traži pregled. To se primjerice, može učiniti osiguravanjem odgovarajućih kutija odnosno sandučića u koje bi se ubacivali zahtjevi za pregled čije bi ključeve imali samo zdravstveni radnici; skupljanjem ispunjenih obrazaca samo od strane zdravstvenih radnika i slično. U svakom slučaju, u dogovoru s liječnikom bi trebalo iznaći odgovarajući način rješenja ovog problema.

Nakon obilaska sastavljeno je izvješće koje je, uz popis preporuka, dostavljeno Središnjem uredu. Unatoč požurnici, do lipnja 2013. godine, Središnji ured nije obavijestio pučkog pravobranitelja o poduzetom povodom upućenih preporuka.

Obilazak Zatvorske bolnice

Povodom obavijesti koju je pučkom pravobranitelju dostavio Centar za mirovne studije te brojnih napisa u medijima, članovi NPM-a posjetili su u Zatvorskoj bolnici V.S.Ö, tursku državljanku kojoj je određen ekstradicijski pritvor. Iz razgovora s pritvorenicom i prikupljene dokumentacije proizlazi da je V.S.Ö u Turskoj uhićena zbog sudjelovanja u prosvjedima protiv vladine represije i slobode govora te je tijekom izvršavanja kazne zatvora bila izvrgnuta višegodišnjem mučenju, što je ozbiljno narušilo njezino psihičko i fizičko zdravlje. Budući da bi njezino izručenje zemlji u kojoj joj prijeti opasnost od mučenja predstavljalo kršenje međunarodnih konvencija, pučki je pravobranitelj ministru pravosuđa uputio mišljenje u kojem se traži da se pritvorenici omogući povratak u Saveznu Republiku Njemačku u kojoj uživa status izbjeglice. Nakon što je Vrhovni sud Republike Hrvatske odbio izručenje, pritvorenici je omogućen nesmetan povratak u Saveznu Republiku Njemačku.

b) Obilasci mjesta u nadležnosti Ministarstva unutarnjih poslova

NPM je obišao pritvorsku policijsku jedinicu i prostorije za zadržavanje koje se nalaze u zgradi PU osječko baranjske i I PP Osijek te II PP Osijek te pritvorsku policijsku jedinicu koja se nalazi u okviru Jedinice za zadržavanje i prepratu, PU zagrebačke.

Cilj obilazaka bio je utvrditi način postupanja prema uhićenicima i pritvorenima te uvjete smještaja u pritvorskoj jedinici i prostorijama za zadržavanje. Obilasci su provedeni radnim danima prije podne te rano poslije podne.

Sukladno Zakonu o kaznenom postupku, pritvor može trajati najdulje 48 sati od trenutka uhićenja, a sudac istrage može produljiti za daljnjih 36 sati. Zadržavanje se određuje prema Prekršajnom zakonu i u praksi najčešće traje nekoliko sati ili preko noći.

Kako su tehnički i sanitarni standardi opremanja pritvorske policijske jedinice načelno uređeni samo jednim člankom Pravilnika o prijemu i postupanju s uhićenikom i pritvorenikom te o evidenciji pritvorenika u pritvorskoj jedinici, svrha obilazaka bila je utvrditi odgovaraju li prostorije za zadržavanje i međunarodno prihvaćenim standardima .

Obilazak pritvorske policijske jedinice i prostorija za zadržavanje u Osijeku

Tijekom obilaska je utvrđeno da u PU osječko baranjskoj ne postoje prostorije isključivo namijenjene smještaju uhićenih i pritvorenih osoba, već se uhićene i pritvorene osobe smještaju u prostorije za zadržavanje. Uglavnom se pritvor izvršava u prostorijama PU, no pritvorene se osobe mogu smjestiti i u prostorijama II PP Osijek te ostalim prostorijama na području PU što se rjeđe koristi. S obzirom na nedostatak policijskih službenika i postojeće uvjete, u praksi se javljaju veliki organizacijski problemi, posebice u prepratama.

Sve pregledane prostorije izrazito su uredne. Niti u jednoj pregledanoj prostoriji nema stolica ni polica za osobne stvari uhićenika ili pritvorenika. U cilju zaštite privatnosti osoba lišenih slobode, dio prostorije koji se koristi za WC u svim pregledanim slučajevima zaklonjen je od snimanja.

Veći broj pregledanih prostorija za zadržavanje, u koje se smještaju i uhićene i pritvorene osobe, u PU osječko baranjskoj nalazi se u podrumskom prostoru, što se odražava na klimatske uvjete u prostorijama, iako je osigurana ventilacija. Prostorije, u pravilu, imaju jedan ležaj, na drvenom postolju, s madracom, na kojem se nalazi čista posteljina. Prostorije imaju video nadzor, nemaju audio vezu. Podrumske prostorije nemaju prozor i dnevno svjetlo, no osigurano je umjetno svjetlo. Prostorije imaju WC i pitku vodu (osim dvije) pa u te dvije zadržane osobe moraju zvati policijske službenike ukoliko trebaju koristiti WC ili su žedni. Imaju osiguranu posebnu prostoriju s tušem. Grijanje prostorija nije osigurano na zadovoljavajući način. Tijekom dana uhićenim i pritvorenim osobama osigurana je mogućnost izlaska na svjež zrak, u dvorište, u pratnji dva policajca.

Nakon svakog lišavanja slobode, osoba je upoznata s mogućnosti podnošenja pritužbe koja se dostavlja na nadležno postupanje Odjelu za zakonitost postupanja Ministarstva unutarnjih poslova. Jednako tako, suci istrage redovito upitaju osobe lišene slobode imaju li pritužbi na postupanje policijskih službenika te se u zapisniku konstatira njihov odgovor. Prema dobivenim podacima, do sada nije bilo pritužbi na postupanje policijskih službenika.

Evidencija uhićenih i pritvorenih osoba vodi se uredno. Također, obavljen je uvid i u nekoliko nasumično odabranih osobnika pritvorenika te je utvrđeno da svi propisima predviđeni obrasci nisu u potpunosti ispunjeni. Iako se može razumjeti da ponekad, zbog nedostatka policijskih službenika, nema dovoljno vremena za ispunjavanje svih Pravilnikom predviđenih obrazaca, NPM je ukazao na uočene nepravilnosti i na potrebu urednog ispunjavanja obrazaca.

Tijekom obilaska II PP Osijek utvrđeno je da je danje svjetlo dostupno kroz svjetlarnik („mutno“ staklo), a umjetno svjetlo upaljeno je tijekom cijele noći radi video nadzora (umjetno svjetlo nalazi se i u hodniku). U prostorijama je zvono putem kojega osobe mogu dozvati policijske službenike. Za njih je osigurano odgovarajuće grijanje, no WC i pitka voda nisu dostupni u sobama već osobe moraju zvati policijske službenike budući da se WC i voda

nalaze u hodniku. U II PP Osijek nema tuša niti tople vode pa se uhićene i pritvorene osobe ne mogu oprati prije odlaska sucu istrage. Također, ne postoji posebna prostorija za razgovor branitelja i pritvorenika.

Obilazak Jedinice za zadržavanje i prepratu, PU zagrebačke

U PU zagrebačkoj, prostorije pritvorske policijske jedinice nalaze se u okviru Jedinice za zadržavanje i prepratu (pritvorska policijska jedinica nije zasebni objekt ili dio objekta). Prostorije pritvorske policijske jedinice u PU zagrebačkoj odgovaraju zdravstvenim, higijenskim i klimatskim standardima, no svaka ima po šest ležaja. Također, niti u jednoj pregledanoj prostoriji nema stolica niti polica za osobne stvari uhićenika ili pritvorenika. Dio prostorije koji se koristi za WC zaklonjen je od snimanja.

Uhićene i pritvorene osobe, tijekom boravka u pritvorskoj jedinici u Zagrebu, nemaju mogućnost izlaska na svjež zrak jer Jedinica za zadržavanje i prepratu nema predviđen prostor za šetnju.

Razgovori s braniteljem u Jedinici za zadržavanje i prepratu odvijaju se u sobama namijenjenim smještaju zadržanih, uhićenih i pritvorenih osoba, budući da nije osigurana prostorija za razgovor s braniteljem, što je propisano člankom 22. Pravilnika o prijemu i postupanju s uhićenikom i pritvorenikom te o evidenciji pritvorenika u pritvorskoj jedinici. Tijekom razgovora se, prema riječima pritvorskog nadzornika u sobi osim uhićenika/pritvorenika i branitelja ne nalaze druge osobe.

Tijekom obilaska Jedinice obavljen je uvid u Evidenciju uhićenih i pritvorenih osoba te je pritvorskom nadzorniku odmah ukazano na uočene nepravilnosti (na nekoliko mjesta ispravljanje korektorom, što nije dopušteno). Nadalje, utvrđeno je da niti jedan posebno osposobljeni policijski službenik za kaznenopravnu zaštitu djece i maloljetnika nije raspoređen na rad u pritvorsku jedinicu.

Kako je ranije navedeno, tijekom obilaska pritvorske policijske jedinice članovi NPM-a razgovarali su, bez nazočnosti policijskih službenika, sa svim zatečenim osobama lišenima slobode (bez obzira jesu li bile zadržane ili u pritvoru), koje su željele razgovarati. Niti jedna osoba nije se žalila na postupanje policijskih službenika Jedinice.

Nakon obilazaka, sastavljena su izvješća s preporukama koja su dostavljena Ministarstvu unutarnjih poslova, a koje radi bolje preglednosti i praćenja navodimo izdvojeno.

c) Obilasci mjesta u nadležnosti Ministarstva socijalne politike i mladih

U rujnu 2012. godine NPM je obišao dva doma socijalne skrbi za psihički bolesne odrasle osobe: Dom za psihički bolesne odrasle osobe Bldružica i Dom za psihički bolesne odrasle osobe Zagreb, Podružnica Mirkovec. To su javne ustanove socijalne skrbi za psihički bolesne odrasle osobe, čiji je osnivač Republika Hrvatska.

Obilasci su bili usmjereni na utvrđivanje stupnja ograničavanja slobode kretanja unutar i izvan domova. Tijekom obilaska, prikupljeni su i podaci o tome na koji se način korisnicima osigurava privatnost te štiti njihovo ljudsko dostojanstvo. Pregledani su svi prostori u kojima borave ili bi mogli boraviti korisnici, a članovi NPM-a razgovarali su s većim brojem korisnika te zaposlenicima koji su mogli dati podatke relevantne za predmet posjete. Također, obavljani su i uvidi u pravilnike o kućnom redu obiju ustanova te u dokumentaciju nekolicine korisnika.

Sve prostorije u oba doma su izrazito uredne. Spavaće sobe korisnika, blagovaonica i prostorije za dnevni boravak potpuno su otvorene i na slobodnom korištenju korisnicima i korisnicama. Korisnici doma imaju dnevni raspored, unutar kojeg sami odlučuju hoće li ostati u sobi ili ne.

Tijekom obilaska oba doma, utvrđeno je da nemaju sve sobe dovoljno ormarića i/ili isti nemaju ključ kojima bi bila osigurana privatnost korisnika. Kupaonice i wc-i su u urednom stanju.

Obilazak Doma za psihički bolesne odrasle osobe Bidružica

Prilikom ulaska u prostor Doma Bidružica, koji je ograđen, nisu zatečena zaključana vrata, koja bi fizički onemogućavala ulazak i izlazak, a slobodan je ulaz u unutarnji prostor. Također, utvrđeno je da su objekti Doma otključani i da korisnici nesmetano ulaze i izlaze iz njih po svojoj slobodnoj volji. No, ulaz u Dom je pod video nadzorom, a snimanje je obrazloženo sigurnosnim razlozima. Dom se nalazi u neposrednoj blizini naselja i korisnici mogu odlaziti u mjesto, ali im je za izlazak iz Doma potrebna izlaznica. U situaciji kada su izlaznice potrebne svim korisnicima, bez obzira na individualne razlike (primjerice trenutno zdravstveno stanje), dodatno im se ograničava sloboda kretanja izvan Doma te je ravnatelju ukazano na potrebu promjene ovakvog pristupa.

U Domu Bidružica neke su spavaće sobe u lošijem stanju radi dotrajalosti boje na zidovima ili namještaja. Jedna od kupaonica ima zajednički prostor za tuširanje u kojem nema zastora ili pregrada koji bi osigurali privatnost korisnika tijekom tuširanja te je tijekom pregleda ukazano na potrebu osiguranja istog. Nekoliko korisnika požalilo se da drugi korisnici uzimaju njihove stvari, a oni ih ne mogu u tome spriječiti jer ili nemaju ormarić za stvari ili ormarić nema brave za zaključavanje. Ravnatelju je tijekom obilaska, ukazano na problem te je već za vrijeme obilaska Doma započela izrada dodatnih ormarića odnosno nabavka i ugradnja brava za ormariće.

Zamijećeno je da jedan broj korisnika u Domu Bidružica, iako imaju svog stomatologa, ima problema sa zubima, u smislu nedostatka adekvatne protetike u slučajevima kada su njihovi prirodni zubi jako oštećeni. Takvi korisnici ne dobivaju usitnjenu hranu te je njihovo hranjenje otežano zbog korištenja mekog tkiva desni umjesto zubi. Ravnatelju Doma je ukazano na potrebu ulaganja dodatnih napora oko saniranja izrazito loših zubala korisnika.

Sve spavaće sobe su otvorene, a većina njih nema ključ iako imaju brave na ulaznim vratima. Ravnatelju je preporučeno da se da ključ od sobe onim korisnicima koji ga, uzimajući u obzir njihove mogućnosti, mogu imati. Tijekom ulaska u svaku od soba, nažalost, zaposlenici nemaju naviku kucanja, što je također pitanje privatnosti korisnika te je skrenuta pozornost na potrebu poštivanja privatnosti korisnika i na ovaj način.

U sobama Doma Bidružica nije osigurana mogućnost zaštite od sunčane svjetlosti (prozori su bez zavjesa odnosno roleta i slično). Sve sobe u Domu ne odgovaraju propisanim uvjetima, ali vidljiv je napor koji se ulaže u saniranje uvjeta i prilagodbu provedbenom propisu koji uređuje uvjete prostora i opreme doma socijalne skrbi. U Domu nema zatvorenih odjela, iako pružaju usluge smještaja i korisnicima koji su dementni te oboljeli od Alzheimerove bolesti. Njihova sigurnost osigurava se njihovim prostornim smještajem blizu soba stručnih radnika, koji ih na taj način pojačano nadziru kako ne bi odlutali.

Obilazak Doma za psihički bolesne odrasle osobe Zagreb, Podružnica Mirkovec

Prilaz Podružnici Mirkovec je slobodan, bez postavljenih ograda ili vrata, a na klupicama duž prilaza sjede korisnici, koji nesmetano šecu i komuniciraju. Obje zgrade, upravna i stambena su otključane i korisnici u njih slobodno ulaze i izlaze. Svi korisnici imaju pravo nesmetanog odlaska u mjesto, te u nekim slučajevima, prema vlastitim željama i mogućnostima, rade na obližnjim imanjima. Za taj rad primaju naknadu, o čemu zaposlenici Podružnice Doma vode računa.

U Podružnici Mirkovec dio soba ima veliki broj kreveta (do deset) te se u njima ne može u dovoljnoj mjeri osigurati privatnost, iako je zamjetan napor da se uredi sukladno željama korisnika. Razlog velikom broju kreveta je nemogućnost njihova preuređivanja budući se radi o dvorcu kao zaštićenoj zgradi. U skladu s tim, ravnatelju je ukazano na potrebu iznalaženja odgovarajućeg načina za smanjivanje broja kreveta po sobama (primjerice, smanjivanjem kapaciteta ustanove i sl.). Napominjemo da je Vlada Republike Hrvatske krajem 2010. godine usvojila Plan deinstitucionalizacije i transformacije domova socijalne skrbi i drugih pravnih osoba koje obavljaju djelatnost socijalne skrbi u Republici Hrvatskoj od 2011. do 2016. (2018.). U navedenom planu, zbog očekivano dužeg trajanja procesa deinstitucionalizacije i transformacije za domove za psihički bolesne odrasle osobe, za ovu su korisničku skupinu ciljevi i projekcije definirani do 2018. godine (za ostale su skupine definirani do 2016. godine). Sukladno ovom Planu, do kraja 2018. godine planira se deinstitucionalizirati 20% korisnika s mentalnim oštećenjem.

Nakon obilazaka sastavljena su izvješća s preporukama koja su dostavljena ustanovama i nadležnom ministarstvu, a koje radi bolje preglednosti i praćenja navodimo izdvojeno, u slijedećem poglavlju.

d) Prikaz poduzetog povodom preporuka

Sukladno članku 8. ZNPM-a, o svakom obilasku sastavlja se izvješće koje se dostavlja tijelu ili ustanovi u kojoj je obilazak obavljen, a koje je dužno, u određenom roku poduzeti mjere i o tome bez odgađanja obavijestiti pučkog pravobranitelja. U slučaju utvrđenih nepravilnosti izvješće s preporukama usmjerenima na poboljšavanje postupanja prema osobama lišenim slobode i uvjeta u kojima se one nalaze, dostavlja se i tijelu nadležnom za nadzor tijela ili ustanove u kojoj je obilazak obavljen.

Preporuke upućene tijelima u nadležnosti Ministarstva pravosuđa

Zatvor u Zagrebu – Središnji ured

Preporuke	Poduzeto po preporukama
Nakon obilaska Zatvora, od Središnjeg ureda zatraženi su dodatni podaci potrebni za sastavljanje izvješća. Ujedno, zbog ozbiljnosti utvrđenih nepravilnosti, zatraženo je i provođenje inspekcijskog nadzora.	Unatoč požurnicama nisu dostavljeni podaci potrebni za izradu izvješća niti je Središnji ured obavijestio pučkog pravobranitelja o tome je li proveo inspekcijski nadzor.

Zatvor u Osijeku – Središnjeg ureda

Preporuke	Poduzeto po preporukama
imajući na umu prenapučenost Zatvora te vrućine tijekom ljetnih mjeseci potrebno je i nadalje (i u većoj mjeri) poduzimati sve moguće mjere kako bi se olakšali uvjeti smještaja (produženje vremena boravka na svježem zraku, boravka u hodniku te otključavanje soba, češće tuširanje i dr.); <ul style="list-style-type: none">- potrebno je pregraditi prostor između tuševa;- u praonici rublja nužno je osigurati uvjete za rad na siguran način i na način koji ne ugrožava zdravlje radnika, u skladu s posebnim zakonom i drugim propisima;- u posebno osiguranoj prostoriji bez opasnih stvari tzv. „gumenjari“ potrebno je s unutarnje strane postaviti gumb za pozive („dojavno tipkalo“);	Unatoč požurnici, Središnji ured nije obavijestio pučkog pravobranitelja o poduzetim mjerama.